

شناسه	مقررات - دستور جلسه (۱)	تاریخ	۹۸/۱۰/۳۰
عنوان	بررسی مراتب اعتراض نسبت به نرخ و نحوه محاسبه حقوق دولتی مواد معدنی، زمان اعلام آن و نحوه تخصیص آن		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران		
شرح دستور	<p>به موجب حکم ماده (۱۴) قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰^۱ (پیوست شماره ۱)، حقوق دولتی درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه بهره برداری است که توسط دولت و بر اساس مقررات مربوطه از بهره بردار اخذ می گردد. ضوابط و مقررات نحوه تعیین میزان درصد و تعیین زمان آن نیز با توجه به عوامل موثر در آئین نامه اجرایی قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۲ (پیوست شماره ۲) مشخص گردیده است. (ماده (۶۰) و تبصره های ذیل آن)</p> <p>هر ساله به منظور تعیین میزان حقوق دولتی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، نسبت به اعلام قیمت پایه مواد معدنی اقدام می نماید که قیمت های پایه سال ۹۷، طی بخشنامه ای به شماره ۶۰/۲۰۶۳۶۲ مورخ ۹۷/۰۸/۰۶ (پیوست شماره ۳) با موضوع تعیین قیمت پایه مواد معدنی به منظور محاسبه حقوق دولتی ابلاغ گردیده است لکن این قیمت ها و نحوه محاسبه آنها مورد اعتراض فعالان بخش خصوصی واقع شده است همچنین مواردی در خصوص زمان اعلام حقوق دولتی و قطعی و نحوه تخصیص آن هم مطرح شده است که ذیلا مورد اشاره قرار می گیرد:</p>		
ایرادات و مشکلات مطروحه	<p>رئوس ایرادات و مشکلات مطروحه:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ نحوه محاسبه قیمت پایه مواد معدنی و متعاقبا حقوق دولتی (خصوصا در مورد برخی تولیدات که افزایش قابل توجه داشته اند) ❖ زمان اعلام حقوق دولتی ❖ نحوه تخصیص حقوق دولتی <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ اعتراضات در خصوص نحوه محاسبه قیمت پایه مواد معدنی و متعاقبا حقوق دولتی <ul style="list-style-type: none"> • قیمت پایه برخی از مواد معدنی در این بخشنامه نسبت به سال های قبل افزایش داشته است. به عنوان مثال قیمت پایه آهن دانه بندی شده در سال ۹۶ معادل (۳٪) بهای آن در سر معدن تعیین شده بود که در سال ۹۷ به (۷٪) افزایش پیدا کرده است. قیمت پایه کنسانتره آهن در سال ۹۶ معادل (۳٪) بهای آن در سر معدن تعیین شده بود که در سال ۹۷ به (۵٪) افزایش پیدا کرده است. <p>قابل ذکر است در تبصره ۱ ذیل ماده ۶۰ آیین نامه آمده است که وزارت صمت موظف است افزایش و یا کاهش درصد حقوق مذکور با باتوجه به عوامل موثری از جمله میزان ذخیره، روش استخراج، عیار و کیفیت ماده معدنی، سود ترجیحی، معادن واقع در مناطق دورافتاده و کمتر توسعه یافته، درصدهای بازاریابی صنعتی متناسب با مقیاس معدنکاری و نوع مواد معدنی تعیین کند. و بر اساس دستورالعمل مربوط به گونه ای اقدام کند که کاهش آن در مورد معادن بزرگ از پنج درصد کمتر نشود و افزایش آن</p>		

^۱ - ماده ۱۴ قانون اصلاح قانون معادن: دارنده پروانه بهره برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به صورت استخراج شده یا کانه آرای شده یا فرآوری شده در چهارچوب بودجه مصوب به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت نماید. ضوابط تعیین زمان و میزان درصد یادشده با توجه به عوامل مؤثری همچون محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه آرای، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، تعهدات و سود ترجیحی بهره بردار در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص می شود. درآمدهای حاصل از اجرای این ماده به حساب خزانه داری کل کشور منظور می گردد.

۹۸/۱۰/۳۰	تاریخ	مقررات - دستور جلسه (۱)	شناسه
بررسی مراتب اعتراض نسبت به نرخ و نحوه محاسبه حقوق دولتی مواد معدنی، زمان اعلام آن و نحوه تخصیص آن			عنوان
<p>برای سایر معادن حداکثر از سه برابر درصد مبنا بیشتر نشود. این در حالیست که، به عنوان مثال در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ (طی ۵ سال) در استان کرمان، میزان قیمت مبنا برای فلز طلا ۴۷۰۰ درصد افزایش، همچنین برای فلز سرب ۳۵۱۴ درصد افزایش و برای سنگ مرمر ممتاز با ۲۳۰۰ درصد افزایش همراه بوده است. در استان یزد، میزان قیمت مبنا برای سنگ بوکسیت فلز آلومینیوم ۶۸۸۲ درصد افزایش، همچنین برای فلز سرب ۳۰۵۸ درصد افزایش و برای سنگ لاشه آهنی با ۱۸۲۰ درصد افزایش قیمت همراه بوده است. در استان خراسان رضوی، برای فلز کرومیت ۱۹۰۰ درصد افزایش، همچنین برای مرمر درجه یک ۱۵۰۰ درصد افزایش قیمت و برای مرمر درجه دو ۹۶۷ درصد افزایش قیمت پایه اتفاق افتاده است.</p> <ul style="list-style-type: none"> • دیگر اینکه میزان قیمت پایه کنسانتره نسبت به میزان قیمت پایه سنگ معدنی (کلوخه) بالاتر است. با توجه به اینکه تولید کنسانتره، مستلزم هزینه های بیشتری برای بهره برداران است، لذا بالا بودن قیمت پایه کنسانتره و به تبع آن بالاتر شدن میزان حقوق دولتی، نسبت به کلوخه که فقط عملیات استخراج ماده معدنی از معدن می باشد، به نظر صحیح نمی باشد. همچنین بهره بردارانی که با صرف زمان و هزینه، مواد معدنی کانه آرایی و فراوری شده، تولید می کنند، حقوقی دولتی بیشتری به نسبت بهره بردارانی که مواد معدنی استخراج می کنند پرداخت می نمایند که این امر باعث می گردد فعالان این حوزه ترغیبی به ایجاد ارزش افزوده نداشته باشند. • در این ارتباط هم باید اشاره نمود که قانونگذار در تبصره (۵) ماده (۱۴)، برای بهره بردارانی که جهت بهره برداری بهینه و صیانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره وری و تحقیق توسعه و اکتشاف و حفظ محیط زیست در معدن مربوطه اقدام نمایند، معافیت ۲۰٪ تعیین نموده است. • مورد قابل اشاره دیگر این است که تعیین قیمت پایه ثابت برای کلوخه نیز منطقی به نظر نمی رسد چرا که عیار مواد معدنی در معدنهای مختلف متفاوت بوده و تعیین قیمت پایه ثابت برای کلوخه نیز باعث ضرر و زیان بهره بردارانی که معادنی با عیار پایین دارند می گردد. به این دلیل که استخراج مواد معدنی از معادنی که عیار پایین دارند، مستلزم هزینه های بیشتری است. • نهایتاً اینکه بهره‌بردار موظف است حقوق دولتی را به صورت علی‌الحساب بر مبنای گزارش‌های عملکرد ماهانه خود به وزارت صمت پرداخت نماید و وزارت در پایان هر سال پس از دریافت گزارش عملکرد سالانه از بهره‌بردار، حقوق دولتی را به صورت قطعی تعیین و به وی ابلاغ می‌کند لکن بعضاً مواردی وجود دارد که به دلایلی از جمله شرایط بازار و کشش تقاضا و دیگر عواملی که در ید بهره بردار نمی باشد، میزان استخراج لزوماً برابر با میزان استخراج مذکور در پروانه بهره برداری نیست، اما به دلیل بوروکراسی پیچیده و زمانبر بودن در استفاده از ظرفیت بند (پ) ماده ۶۳ آیین نامه استفاده نماید لذا حقوق دولتی برای وی بر مبنای ظرفیت مندرج در پروانه محاسبه می شود. <p>پ- در مواردی که بهره‌بردار در گزارش سالانه، میزان استخراج را کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری اعلام کند و دلایل توجیهی وی مشمول موارد خارج از ید و اراده بهره‌بردار باشد، با تایید شورا، حقوق دولتی براساس میزان استخراج واقعی محاسبه و مطالبه می‌شود.</p>			

۹۸/۱۰/۳۰	تاریخ	مقررات - دستور جلسه (۱)	شناسه
بررسی مراتب اعتراض نسبت به نرخ و نحوه محاسبه حقوق دولتی مواد معدنی، زمان اعلام آن و نحوه تخصیص آن			عنوان
<p style="text-align: center;">❖ زمان اعلام حقوق دولتی</p> <p>در خصوص زمان اعلام حقوق ورودی و نحوه تخصیص آن نیز اعتراضاتی وجود داشت نظیر اینکه، آنچنان که گفته شد بهره‌بردار موظف است حقوق دولتی را به صورت علی‌الحساب بر مبنای گزارش‌های عملکرد ماهانه خود به وزارت صمت پرداخت نماید و همان را در محاسبات مالی خود لحاظ نماید، لکن زمان اعلام میزان حقوق دولتی قطعی بعضا به بیش از ۶ ماه گذشت از سال آتی نیز رسیده است که امکان برنامه ریزی را از بهره بردار سلب می نماید.</p> <p style="text-align: center;">❖ نحوه تخصیص حقوق دولتی</p> <p>در ارتباط با نحوه تخصیص حقوق دولتی نیز برخی مواد ذیل قانون اصلاح قانون معادن، احکامی دارد نظیر اینکه به موجب تبصره ۴ ماده ۱۴، دولت مکلف است درآمد حاصل از اجرای این ماده را همه ساله در بودجه سالانه منظور نماید تا حداقل شصت و پنج درصد (۶۵٪) آن در چهارچوب قوانین و مقررات مالی کشور و در راستای اجرای بهینه تکالیف و مأموریت‌های توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت هزینه گردد. و یا تبصره ۶ همان ماده که اذعان می دارد دولت مکلف است پانزده درصد (۱۵٪) از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه نماید، به طوری که تمام اعتبار یادشده جهت ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.</p> <p>همچنین مواد ۱۷ و ۲۰ که به ترتیب ۱۲ درصد را برای احیا و بازسازی محل عملیات معدنی از طریق وزارت جهاد کشاورزی و ۵ درصد را برای حمایت از فعالیت های صندوق بیمه سرمایه گذاری های فعالیت های معدنی مختص نموده است.</p> <p>لکن اعتراضاتی وجود دارد مبنی بر اینکه درصدهای مندرج در قانون رعایت نمی شود و بهره بردار که حقوق دولتی را پرداخت می کند از منافع آن بهره ای نمی برد. درواقع به‌رغم تاکید قانون بر ۱۰۰ درصد تخصیص یافته تلقی شدن درآمدهای حاصل از حقوق دولتی معادن به وزارت صنعت، معدن و تجارت، میزان تخصیص این درآمد ازسوی سازمان برنامه و بودجه کشور در سال‌های اخیر عموماً کمتر از ۵۰ درصد بوده است، به این معنی که کمتر از ۵۰ درصد درآمدهای حاصل از حقوق دولتی معادن برای بخش معدن کشور هزینه شده است و مابقی آن برای جبران سایر هزینه‌های دولت مورد استفاده قرار گرفته است.</p>			
موضوع طی دو جلسه کارگروه تخصصی در تیرماه و دی ماه ۹۸ و با حضور نمایندگانی از اتاق ایران، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت، ایمیدرو و کمیسیون معادن و صنایع معدنی در اتاق ایران و نمایندگانی از شوراهای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوص کرمان، زنجان و کردستان طرح و بررسی گردید. در نهایت این جلسات با پیشنهادات ذیل به جمع‌بندی رسید:			خلاصه مذاکرات جلسات کارشناسی مورخ ۹۸/۰۴/۱۵ و ۹۸/۱۰/۲۲
<p>۱- به منظور رفع ابهامات و اعتراضات درخصوص نحوه محاسبه قیمت پایه مواد معدنی و بازبینی قیمت پایه مواد معدنی استخراج شده، کانه آرایبی شده و فرآوری شده، کارگروهی متشکل از وزارت صنعت و ذینفعان بخش خصوصی تشکیل گردد و پیشنهاد اصلاح با نظر بخش خصوصی به شورایعالی معادن ارائه گردد.</p> <p>۲- وزارت صنعت نسبت به تسریع اعلام حقوق دولتی قطعی اقدام نماید.</p>			پیشنهاد دبیرخانه

شناسه	مقررات - دستور جلسه (۱)	تاریخ	۹۸/۱۰/۳۰
عنوان	بررسی مراتب اعتراض نسبت به نرخ و نحوه محاسبه حقوق دولتی مواد معدنی، زمان اعلام آن و نحوه تخصیص آن		
فهرست مستندات و مدارک پشتوانه	۳- وزارت صمت گزارشی در خصوص میزان وصولی و نحوه تخصیص حقوق دولتی وصول شده از محل ماده ۱۴ قانون اصلاح قانون معادن ارائه نماید. ۱. قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰؛ ۲. قانون معادن مصوب سال ۱۳۷۷؛ ۳. آیین نامه اجرایی قانون معادن مصوب ۱۳۹۲؛ ۴. بخشنامه شماره ۶۰/۷۹۵۸۱ مورخ ۱۳۹۶/۳/۳۱ وزارت صنعت، معدن و تجارت؛ ۵. بخشنامه شماره ۶۰/۲۰۶۳۶۲ مورخ ۹۷/۸/۶ وزارت صنعت، معدن و تجارت؛		